

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' שופטים ה' אלול תשע"ח

החברותא בטאען פנמי לחברים גליון מס 588

פנינים יקרים

שופטים ושוטרים תתן לך וכו' (טו, יח) מהכתוב בסוף הפרשה הקודמת כברכת ה' אלקיך אשר יתן לך (טו, יז) סמיכות זו מלמדנו האיש המסתפק בברכת ה' אלקיך ואינו מצפה לצבור הון הוא הראוי להיות שופט ושוטר...

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך (טו, יח) יש להבין למה לא אמר שופטים ושוטרים תתנו לכם בכל שעריכם. בא לרמוז שכל אחד ואחד מישראל יש לו כמה שערים: עינים, אזנים, פה, אף, ידים ורגלים למישוש וכו'. עליהם צריך האדם לשים שופטים ושוטרים לגדור עצמו בשמירת העינים, בשמירת השמע, בשמירת הדבור וכו'.

לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד וכו' (טו, יט) דרך רמז דורשי רשומות אמרו שאחרי אותיות "שחד" יבואו אותיות "תטה" זאת אומרת שדיין הלוקח שחד יהיה מוכרח להטות את הדין וד"ל.

(וידבר יוסף)

צדק צדק תרדוף וכו' (טו, כ) כפלות הלשון צדק צדק תרדוף מזהירנו שבזמן שהוא רודף לעשות צדק שלא יכשל באיסורים חמורים אחרים כהלכנת פנים וכד'. לזאת כפלה תורה ואמרה צדק צדק תרדוף כלומר תרדוף את הצדק בצדק, כמו שאמרו על הפסוק הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא בתוכחתו שלא תרבה לך חטאים אחרים ח"ו.

יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו (יז, ז) דרשו חז"ל עה"פ כאשר זמם ולא כאשר עשה. שואלים המפרשים מדוע לא נהרוג את העדים שהוזמו כאשר עשה מטעם רוצחים. התירוץ על פי דברי המשנה למלך והרמב"ן כשאדם ימות על פי בית דין אמרינן מן הסתם היה מחויב מיתה ממקום אחר מבית דין לא יצא תקלה מתוך ידיהם כדכתיב אלקים נצב בעדת קל.

לא תסור מן המצוה אשר יגידו לך ימין ושמאל (יז, י) פרש"י אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. איתא במסכת מכות (כב ע"ב) כמה טפשאי שאר אינשי דמקמי ספר תורה קיימי ולא קיימי קמי גברא רבא. הרמב"ם פ"א מהלכות ממרים פסק וז"ל: בית הדין הגדול שבירושלים הם עיקר תורה שבעל פה ועליהם הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר יורוך זו מצוה עשה ובהלכה ב' מובא שכל מי שאינו עושה כהוראתן עובר על לא תעשה. הרי שגברא רבא עולה למעלה ממצוות שהם מדרבנן כנר חנוכה וכד'.

(מתוך נחלי דבש)

והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת (יז, יח) מדויק מלשון הכתוב שלא נאמר שעל המלך לכתוב לו את ספר התורה בשבתו על כסא ממלכתו אלא כשבתו בכ' הדמיון על כסא ממלכתו והיינו שצריך לכתוב את ספר התורה באופן שיהא עמו תמיד כבזמן עלותו לשבת על כסא ממלכתו שאז בשעת ההתחלה זהו זמן תוקף יראת ה' וקבלת עול מלכות שמים.

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יח, יג) התמימות נובעת מהאמונה השלימה שהוא לבדו עושה כל והיא השלמות הנדרשת מכל איש ישראל.

וכי יהיה איש שונא לרעהו וארב לו (יט, יא) אין שונא לאדם כיצרו הרע והוא מקור השנאה "לרעהו" כי הוא מראה רעות לכל ומראה כי לטובתם מיעצם ולמעשה וארב לו להחטאו כי יש לך לדעת שעבירה ראשונה שעושה האדם אינו עושה אלא כשגגה אך בזה מוצא היצר שער ליכנס לנפש וכו'.

(אור החיים)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א תשעה באב תשל"ה ה'אבא ל'דפוס ע"א.א.

ועל זה הצטער רבי עקיבא כל ימיו מתי יבא פסוק זה לידי ואקיימנו, דהיינו שבכח הבחירה אוכל לבטל את הכח של האנוש ועיי' להכריח את הקדושה לבטל את התוהו ובוהו שלה. והיינו שהרבש"ע נמצא בתוהו ובוהו שאף אחד לא יודע ממנו, וברא את עולם העשיה בכדי שיהיה נעבד עיי' האנוש. שבאמצעות הבחירה יחיה האדם ביסוד שלו, יסוד האין, "מה אנוש כי תזכרנו", ובכל פעולה שעושה הוא רואה את הסיבה שנותנת לו את הכח והרצון לעשות, באופן כזה נעשה האדם בטל והקב"ה בא אל מקומו. כי עד עתה היה טמיר ונעלם בעולמו, ועיי' שהאדם התבטל והשיג שכל חייו הם סיבות, הרבש"ע נודע בעולם העשיה ונעשה לו כאן מקום בזה העולם. ואז נתגלה הבחינה של "ברוך כבוד ה' ממקומו" שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, ו"מלא כל הארץ כבודו". כולם יודעים ממנו עיי' הביטול של האנוש.

וזו היתה עבודתו של רבי עקיבא שכל ימיו השתוקק לבא לבחינת "אחד". דהיינו שבבחירתו יכריח את הקדושה להתגלות בעולם הזה, וממילא תצא מן ההעלם ויתבטל התוהו ובוהו שלה. ובשעה שסרקו הרומאים את בשרו במסרקות של ברזל והמלאכים שאלו "זו תורה וזו שכרה?" אמר להם הקב"ה אם אינכם שותקים אני מחזיר את העולם לתוהו ובוהו, הכוונה בזה היא, שתכלית הבריאה היא שאדם יחיה בהרגשה "כגמול עלי אמו", ועיי' שיש בחירה יש מציאות לאדם להיות קשור אל הרבש"ע עיי' הסיבות, ולהכיר ש"בהמות הייתי עמך" והוא המהווה והמנהיג ועושה את הכל באמצעות הסיבות, וכך מתבטל התוהו ובוהו והרבש"ע מתגלה בעולם

דבר זה הוא בגדר "חוצפא כלפי שמיא", שהוא מבקיע את ההעלם ומכריח את הקדושה שלא תסתתר ממנו, ובכל רגע תשלח לו הסיבות שלא יעזבו אותו. זה שהגיע למדריגה זו, שחי עם סיבת כל הסיבות שהוא הרבש"ע שנאמר בו "כי לא יראני האדם וחי", הוא הזוכה להכנס לעולם הנעלם של הרבש"ע.

הרבש"ע עלה ברצונו לברוא עולם של בחירה, ולכן ברא את האדם בגוף בכדי שיעבוד אותו עיי' הגוף. ואיך? מכיון שהאדם הוא רק גוף הוא מוכרח להאמין שיש מי שנותן בו חיות, והוא שנותן בו כח להתחזק על המידה הרעה שלו, היות שהמידה הרעה שלו נשארת בו תמיד. ומדוד המלך נלמד עד כמה שהאדם הוא "אין", כי אפילו דוד המלך שהגיע לתכלית ההשגה של בחינת "אנוש", ואמר "אין מתום בבשרי מפני זעמך ו"אין שלום בעצמי מפני חטאתי", וזו היתה גדלותו שהגיע למצב של "מה" שהיא המדריגה הגדולה ביותר. עם כל זה הגיע למצב שהיה יכול לסכן את עצמו ולומר "בחנני ה' ונסני צרפה כליותי וליבני", שמשמעות הדבר שהוא לא צריך את הסיבות ויש לו דביקות בבורא שלא עיי' ההתקשרות בסיבות. ומכאן אנו יכולים ללמוד כמה האדם הוא 'אין'. ולשם כך נברא האדם בבחינת "אין" בכדי שיגיע לתכלית שלו שהיא "אשרי אדם מפחד תמיד", שיחיה כל הזמן בתחושת סכנה שלא יאבד את הסיבות ששומרות עליו. זוהי התכלית של הבריאה שבשבילה נברא העולם. ואז הוא הוא מכריח את הקדושה להתגלות בזה העולם, וזוכה ל"פה אל פה אדבר בו". וזהו "חוצפא כלפי שמיא" שיכול לבוא עם הכח הכי גדול.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

הזה. וזה מה שאמר להם הרבש"ע, אם אינכם שותקים אני מבטל את הבחירה וחוזר לתוהו ובוהו שלי, וממילא ישאר העולם תוהו ובוהו. אמנם בכח הבחירה האדם מגיע לבחינת "מה". וזוכה להתגלות השי"ת. כי העולם ההוא שהקב"ה טמיר ונעלם בו אין אנו יכולים לידע ולהבין אותו, "כי לא יראני אדם וחי", רק אחר שהאדם מתבטל לפני הרבש"ע בתכלית הביטול הוא נעשה תוהו ובוהו, וכמו שהקב"ה הוא טמיר ונעלם כאילו אינו ואף אחד לא יודע ממנו, כך הוא האדם הזה זה לעומת זה, ואז הוא זוכה להגיע לרבש"ע. כי היות שהוא אין ואינו קיים כל הקיום שלו הוא רק מהרבש"ע, וכל כח וכח וכל פעולה שהוא פועל הוא חי בביטול חזק כ"כ עד שאינו קיים כלל, והמציאות של החכמה שלו היא "חכמה מאין", מהאין של הקדושה - שהיא אין - שהיא הנותנת כח לאדם. וכאשר האדם מכיר בזה הוא מבטל את עצמו, והרבש"ע נעשה מפורסם ע"י הבחירה. ומהי הבחירה? שהאדם ידע ויכיר שהוא שרוי בסכנה.

האדם תמיד בסכנה שלא ישכח את יסודו, "מה". ומדוד המלך אנו רואים עד כמה האדם הוא אין ובאיזה סכנה גדולה הוא נמצא בכל נשימה. כי דוד המלך הגיע למדריגה הכי גבוהה שנעשה מרכבה לשכינה, הוא היה ביער ונשך ע"י החיות וכל סוגי הנחשים, וטבע בכל הימים, ונתנסה בכל הפחדים, ובכל זה הכניס את הקב"ה, עד שהוריד את השכינה לארץ, ונתבטל בביטול גמור עד שנעשה מרכבה להשי"ת ונעשה מציאות הוי". ועם כל זה ברגע אחד איבד את הסיבות, ושכח

את התלות שלו ברבש"ע, עד שאמר "בחנני ה' ונסני", דהיינו שיש לו התקשרות עם הרבש"ע. ומזה אנו לומדים עד כמה האדם אין ובאיזו סכנה הוא נמצא בכל נשימה ונשימה. וכל הענין הזה של דוד לא בא אלא ללמדנו דבר זה, כי הדברים כפשוטם אינם מתקבלים על הדעת האיד דוד המלך אמר כאלו דיבורים, הרי "לא יראני אדם וחי" "ופני לא יראו" ואידך סליק אדעתיה לחשוב שהוא חי עם הרבש"ע. וע"כ שכל הנפילה שהיתה לדוד לא היתה אלא להורות תשובה ליחיד, וללמד לכל אחד בישראל שבכל רגע צריך לזכור את יסוד האין שלו, ולדעת שהוא בבחינת נפילה. כי הרבש"ע הוא טמיר ונעלם בעולמו, בעולם של "כי לא יראני אדם וחי", והאדם יכול להכחיש בכל רגע, ורק ע"י תחושת הסכנה האדם מתבטל ביטול גמור, ובכל רגע ורגע, ובכל משהו שהוא עושה בעבודת ה', הוא מתהלך בביטול גמור שהרבש"ע הוא מציאות העולם - "ברוך כבוד ה' ממקומו" ו"מלא כל הארץ כבודו", והאדם אינו קיים - "מה". זוהי התכלית של הבריאה.

וזהו בחינת "חוצפא כלפי שמיא". שאין הכוונה לדיב ח"ו עם הקב"ה, רק הכוונה להתקוטט עם עצמו, ולכוף א"ע לביטול גמור עד שיכניס את הרבש"ע בעולם הזה. וכך יוכל להגיע אליו. נמצא שהעניוים הללו שמענה את עצמו הם מביאים אותו למצוא את הרבש"ע ע"י הסיבות, ועל זה נאמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך".

המשך פציצים יקרים

שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויבכם (ב, ג) לשון "שמע" הוא אף מלשון אסיפה כמו וישמע שואל את העם (ש"א טו, ד) ללמדנו שהתנאי הראשון הנדרש כדי לצאת למלחמה על האויב הוא שיהיו כל העם מאוחדים.

אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם (ב, ג) עם בא ירח התשובה כאשר ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שובו בנים אז מתהפכת הקערה לשוב אל אביו שבשמים. והנה כשעושה תשובה מיראה והזדונות נעשות לשגגות עדיין אין התשובה מספיקה אמנם כשהאדם עושה תשובה מאהבה והזדונות נעשו זכויות זוהי תשובה ראויה. וזהו אתם קרבים היום למלחמת היצר אל ירך לבבכם להסתפק בתשובה מיראה רק תעשו תשובה מאהבה מתוך הכרה כי ה' אלקיכם ההולך עמכם וכו'.

כי תצא למלחמה על אויבך וכו' (כא, י) המלחמה הגדולה מלחמת היצר. כל אויב שיש לך כשתנצח אותו פעם ושנים ירף ממך ולא יעלה על לבו להלחם בך כי הוא מתיאש מנצח אותך ומגבור עליך. אבל היצר אין מספיק לו ממך ניצוח פעם ומאה פעמים. וגם אם תנצח אותו פעם אחת יארוך לך כל ימך לנצח אותו...

כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה (ב, יט) כל חודש אלול תרצ"ו שעות המעותדים לתשובה על דרך הכתוב ברצות ה' דרכי איש. תיבת רצות הוא כנגד תרצו השעות של חודש אלול שאז רוצה ה' אותנו בתשובה.

וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה וכו' (כא, יז) פרשת עגלה ערופה נאמרה באמצען של פרשיות כי תצא למלחמה ללמדנו בשעת מלחמה נראה שאין חיי הפרט חשובים כל כך כי עיקר המטרה הוא הנצחון שהוא חיי הכלל, לכך נאמרה פרשת עגלה ערופה כדי להראות שבכל מצב חשובות חיי כל אדם בפרט וגודל הצער על מותו.

כי היא ראשית אונו (כא, יז) עיקר המעלה והחשיבות - אונו - טמון בתחילת העבודה ובראשיתה - ראשית - כי הכל נמשך אחרי הראשית.

ובערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו (כא, כא) על ידי זה שבערת הרע מקרבך - מעצמך יהיו דבריך נשמעים ומקובלים והכל יתיראו מפניך וכל ישראל ישמעו ויראו לעשות נה"ר לבוית"ש.

והיה מחניך קדוש (כג, טו) הקדושה מותנית בכך שאף צרכיו הגשמיים של האדם יהיו חדורים בקדושה מחניך קדוש - לרבות דברים הנוגעים לצרכי גופך.

זכור את עשה לך עמלק וכו' (כה, יז) במדרש תנחומא אמרו בזכירת עמלק נאמר זכור ובזכירת שבת נאמר זכור. מכל מקום אין זכירתם שווה שהשבת זכרוהו על קערה מלאה במאכל ובמשתה אבל בעמלק זכרוהו על קערה ריקנית, משמעות הענין שיש ביהדותם בדומה לזכירת השבת בקערה המלאה בחדות יהדותו. ויש ביהדותם החבויה בקערה הריקנית ומתעוררת על ידי עמלק ברדיפת הגויים. כמובא בתוכן דברי המדרש וד"ל.

וענית ואמרת (כ"ה, ה) רש"י לשון הרמת קול, בטבע האדם שעולה לגדולה אינו אוהב להזכיר ימי עוניו. לכן צותה תורה לענות בקול גדול ארמי אוהב אבי וירד מצרימה שלא יאמר אדם כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה. וזהו שאמר בספרי ואמרת אליו שאינך כפוי טובה.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

